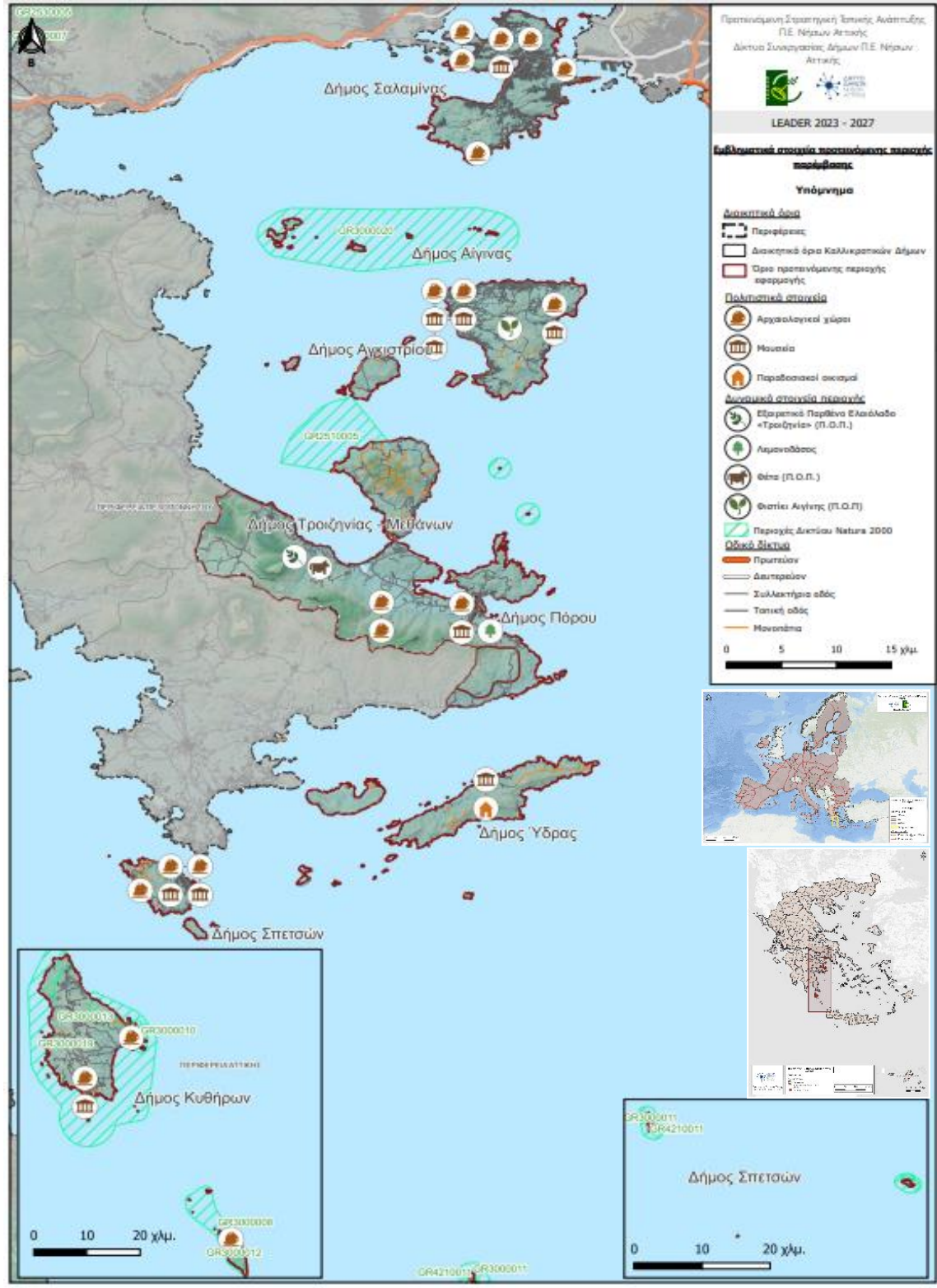

ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΥΠΟΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

«ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΝ ΠΛΩ»

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγικό κείμενο διαβούλευσης 2023 – 2027	3
Κατηγορία 1: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	6
1.1 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων	6
1.2 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων	6
1.3 Ενίσχυση μονάδων του δασοκομικού τομέα	6
1.4 Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση	7
1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου	7
1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών	8
1.7 Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας	8
Κατηγορία 2: Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού	9
2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον πρωτογενή τομέα	9
2.2 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον δευτερογενή τομέα	9
2.3 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον τριτογενή τομέα	9
Κατηγορία 3: Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού	9
3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.)	9
3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών	10
Κατηγορία 4: Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού	10
4.1 Έργα υποδομών μικρής κλίμακας.....	10
4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας	11
Κατηγορία 5: Διατήρηση & βελτίωση πολιτιστικών στοιχείων	11
5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων	11
5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς	12
Κατηγορία 6: Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος	12
6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών	12
6.2 Έργα πράσινων υποδομών “green infrastructure” για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές	13
Κατηγορία 7: Δικτύωση και συνεργασία	13
7.1 Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων	13
7.2 Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.	14
7.3 Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	14
Κατηγορία 8: Διατοπική και Διακρατική συνεργασία	15
8.1 Σχέδια διατοπικής συνεργασίας	15
8.2 Σχέδια διακρατικής συνεργασίας	15

Εισαγωγικό κείμενο διαβούλευσης 2023 – 2027

Η Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) «Δίκτυο Συνεργασίας Δήμων Π.Ε. Νήσων Αττικής» μετά από έξι (6) έτη επιτυχημένης διαδρομής στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής, υλοποιώντας το πρόγραμμα **CLLD/ LEADER: Πολιτισμός & Περιβάλλον EN ΠΛΩ**, συνεχίζει στην επιτάχυνση της Περιφερειακής Ανάπτυξης μέσω της διεκδίκησης υλοποίησης της νέας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 «**ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)**» ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027, στοχεύοντας στην **αιεφορία της περιοχής**.

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί μια ολοένα και σημαντικότερη συνιστώσα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Προωθεί την αιεφόρο ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης, αντιμετωπίζοντας τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.

Το LEADER (*Liaisons Entre Actions de Development de l' Economie Rurale - Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου*) αποτελεί την καινοτόμο προσέγγιση στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της Ε.Ε.

Η πείρα έχει δείξει ότι το LEADER μπορεί να επιφέρει πραγματική διαφορά στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξεύρεση καινοτόμων απαντήσεων σε παλαιά και νέα προβλήματα του αγροτικού χώρου και να καταστεί ένα σημαντικό εργαλείο για την οικοδόμηση τοπικών ικανοτήτων και τον πειραματισμό νέων τρόπων αντιμετώπισης των αναγκών των αγροτικών κοινοτήτων.

Οι βασικές αρχές στην εφαρμογή των προγραμμάτων LEADER είναι:

- η ανάπτυξη στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης εστιασμένες στην περιοχή,
- η εκ των κάτω προς τα επάνω χάραξη των στρατηγικών,
- οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) οι οποίες αποτελούν σύμπραξη του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα,
- οι ολοκληρωμένες και πολυτομεακές δράσεις,
- η δικτύωση,
- η συνεργασία,
- η καινοτομία.

Η περιοχή **CLLD/ LEADER: Νησιά της Αττικής**, αποτελείται από τα νησιά του Αργοσαρωνικού – Αγκίστρι, Αίγινα, Σαλαμίνα, Πόρος, Ύδρα, Σπέτσες, την χερσαία ζώνη Τροιζηνίας – Μεθάνων και τα Κύθηρα – Αντικύθηρα. Βρίσκεται σε άμεση γειτονία με τα κέντρα της χώρας Πειραιά και Αθηνών και αποτελούν την πλησιέστερη τουριστική διέξοδο, από την Αττική, ενώ η περιοχή βιώνει ταυτόχρονα και την αδυναμία της νησιωτικότητας.

Ο πλούτος του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με την αξιοποίηση των μικρών σε ποσότητα αλλά ποιοτικών προϊόντων και τη διασύνδεση και συνεργασία μεταξύ τομέων, φορέων και λοιπών εμπλεκομένων, είναι παράμετροι ικανοί να συμβάλλουν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, να αναδείξουν τομείς επιχειρηματικότητας αξιοποιώντας τα μέσα που η τεχνολογία παρέχει και να στοχεύσουν στην αιεφορία.

Η πολιτική της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για την επίτευξη των στόχων της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που αφορούν στον ειδικό στόχο 8: **Προώθηση της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές συμπεριλαμβανομένης της βιοοικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας.**

Στην νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική, για την επίτευξη του στόχου προσδιορίστηκαν έξι (6) ομάδες αναγκών με τις εξής προτάσεις επίτευξης στόχων:

Ομάδες αναγκών	Προτάσεις κάλυψης αναγκών επίτευξης στόχων
8.5: Προώθηση βιοοικονομίας & κυκλικής οικονομίας	Πρώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές. Στην Ελλάδα υπάρχουν σημαντικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη μιας πλούσιας και επικερδούς οικονομικής δραστηριότητας, στη βάση της αξιοποίησης εναλλακτικών ανανεώσιμων πόρων μέσω της κυκλικής βιοοικονομίας.
8.6: Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού	Τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας των αγροτικών περιοχών, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας νέων και γυναικών, η σχολική διαρροή (ιδιαίτερα ομάδων με συγκεκριμένα πολιτισμικά χαρακτηριστικά), το σημαντικό ποσοστό νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης, η μη ενσωμάτωση των αλλοδαπών εργαζόμενων (ιδιαίτερα των γεννηθέντων εκτός Ευρώπης) που απασχολούνται συνήθως με «άτυπες εργασιακές σχέσεις», συνθέτουν το πλέγμα των ζητημάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης στις αγροτικές περιοχές. Μέσω της προσέγγισης LEADER δίνεται δυνατότητα στην ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων για την διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης των αγροτικών περιοχών και την δημιουργία/διατήρηση θέσεων απασχόλησης. Θα υποστηριχθεί το μίγμα πολιτικής που θα περιλαμβάνει παρεμβάσεις που σχετίζονται με την παροχή κατάρτισης, δράσεις κοινωνικής ενσωμάτωσης, στοχευμένες δράσεις για ευάλωτες ομάδες.
8.1: Ενίσχυση και διαφοροποίηση της οικονομίας των αγροτικών περιοχών	Τα βασικά διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της οικονομίας των αγροτικών περιοχών είναι το έλλειμα παραγωγικότητας, η πολύ μεγάλη συμμετοχή του πρωτογενή τομέα σε όρους απασχόλησης και ακαθάριστης αξίας παραγωγής, η απουσία κλάδων υψηλής προστιθέμενης αξίας, η μείωση των επενδύσεων, η σημαντική ανάπτυξη του τουρισμού σαν κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα σε κάποιες αγροτικές περιοχές, η απίσχναση της μεταποίησης, το χαμηλό δυναμικό για την ανάπτυξη καινοτομίας. Οι τοπικές στρατηγικές ανάπτυξης αποτελούν το βασικό εργαλείο της ΚΑΠ για την επίτευξη της στοχευμένης διαφοροποίησης της οικονομίας μέσω της προώθησης της πολυλειτουργικότητας των αγροτικών νοικοκυριών.
8.3: Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές	Η διαφορά του επιπέδου πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες αλλά και των βασικών υποδομών μεταξύ των κατοίκων των αστικών και αγροτικών περιοχών που μπορεί να «κωδικοποιηθεί» ως ευημερία και ποιότητα ζωής, αποτελεί μια από τις αιτίες για την πληθυσμιακή αποδυνάμωση των αγροτικών περιοχών, με το πρόβλημα να καθίσταται εντονότερο για τους κατοίκους των αραιοκατοικημένων, απομακρυσμένων και ορεινών περιοχών. Οι ελλείψεις σε υποδομές λειτουργούν αρνητικά αποτελώντας σοβαρό αντικίνητρο και για την προσέλκυση επιχειρήσεων με αποτέλεσμα να επιτείνεται το πρόβλημα της μη δημιουργίας θέσεων εργασίας. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά και η βελτίωση του επιπέδου παροχής βασικών υπηρεσιών μπορεί να αντιστρέψει το κλίμα αυτό και να κάνει τις αγροτικές περιοχές πιο ελκυστικές. Ειδικότερα η εφαρμογή των τοπικών στρατηγικών καθώς και η εφαρμογή πολιτικών Smart Village μπορεί να αποτελέσει το ευρύτερο πλαίσιο για την κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών.
8.2: Συγκράτηση & προσέλκυση πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές	Στις αγροτικές περιοχές αναδεικνύονται προβλήματα και ανάγκες που προκύπτουν λόγω της μειωμένης προσβασιμότητας αλλά και της παρατηρούμενης υστέρησής τους σε σχέση με τις αστικές περιοχές σε ότι αφορά την συνδεσιμότητα. Η Ελλάδα από πλευράς συνδεσιμότητας συνεχίζει να εμφανίζει επιδόσεις χαμηλότερες του μέσου όρου της Ε.Ε., παρότι συνεχίζει να σημειώνει πρόοδο. Η υστέρηση στην αξιοποίηση των ΤΠΕ οφείλεται τόσο στην απουσία ευρυζωνικών υποδομών αλλά και στον ψηφιακό αναλφαριθμητισμό (λόγω της δημογραφικής σύνθεσης του πληθυσμού). Η υψηλή προτεραιότητα που δίνεται σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο Ε.Ε. για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης αλλά και η προώθηση των στρατηγικών των Smart Villages μέσω της νέας ΚΑΠ αποτελούν σημαντικές ευκαιρίες για τον τομέα.
8.4: Βελτίωση & αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	Στις αγροτικές περιοχές αναδεικνύονται προβλήματα και ανάγκες που προκύπτουν λόγω της μειωμένης προσβασιμότητας του τοπικού πληθυσμού σε βασικές υπηρεσίες. Η στοχευμένη εκπαίδευση και κατάρτιση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών θα συμβάλει με θετικό τρόπο στην επίλυση του προβλήματος αυτού μέσω της ευρύτερης χρήσης των διαδικτυακών εργαλείων που είναι διαθέσιμα.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2023-2027 το LEADER θα αποτελέσει για μια ακόμα φορά ένα βασικό εργαλείο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών ως ξεχωριστή παρέμβαση του Στρατηγικού Σχεδίου της **Κοινής Αγροτικής Πολιτικής** τουλάχιστον στο 5% των πόρων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Βασικά στοιχεία των τοπικών στρατηγικών σε αυτή την προγραμματική περίοδο είναι η υλοποίηση δράσεων σύμφωνα:

- με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) και της Πράσινης Βίβλου για την αγροτική ανάπτυξη,
- την καινοτομία για την αντιμετώπιση των κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων,
- την προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της βιο-οικονομίας,
- την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, και
- την ανάπτυξη των πολιτικών των «Έξυπνων Χωριών» (Smart Villages) για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων μικρών υπο-περιοχών των περιοχών LEADER.

Οι στρατηγικοί στόχοι θα πρέπει να εξυπηρετούν το σύνολο των παρακάτω θεματικών στόχων:

- Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή)
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής
- Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων
- Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής
- Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας

Η Τοπική Στρατηγική προτείνεται να βασιστεί στην αλληλεπίδραση της ανθρώπινης δραστηριότητας με το νησιωτικό περιβάλλον, εστιάζοντας στην ανάπτυξη και προώθηση εναλλακτικών προϊόντων και υπηρεσιών που δημιουργούν προστιθέμενη αξία για την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία των Νήσων Αττικής.

- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στους τομείς της οικονομίας,
- Η υποστήριξη του τοπικού δυναμικού στη βελτίωση των δεξιοτήτων,
- Η ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού,
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού,
- Η ανάδειξη των στοιχείων πολιτισμού και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος,

είναι τα μέσα για την υποστήριξη δημιουργίας νέων προϊόντων και υπηρεσιών, στοχεύοντας στην κυκλική οικονομία, εξασφαλίζοντας την εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες.

Οι δικτυώσεις και οι συνεργασίες είναι διαδικασίες οι οποίες δημιουργούν προστιθέμενη αξία στο πλαίσιο της διαχείρισης των πόρων και στην κατεύθυνση της αειφορίας. Στόχος είναι:

«ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΝ ΠΛΩ»

Σκοπός της παρούσας διαβούλευσης είναι η ενημέρωση για την πρόσκληση επιλογής τοπικών προγραμμάτων LEADER, και ειδικότερα την επιλογή στην περιοχή εφαρμογής του Δικτύου Συνεργασίας Δήμων ΠΕ Νήσων Αττικής. Σύμφωνα με την πρόσκληση, οι ενδιαφερόμενοι φορείς, υποχρεούνται να καταθέσουν Φάκελο Α και Φάκελο Β ως εξής:

- ☛ Για την υποβολή του Φακέλου Α ως καταληκτική ημερομηνία ορίζεται η **22/02/2023**
- ☛ Για την υποβολή του Φακέλου Β ως καταληκτική ημερομηνία ορίζεται η **12/04/2023**.

Ακολουθεί συνοπτικά η παρουσίαση των υποπαρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στο νέο Πρόγραμμα LEADER ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 με προτάσεις εξειδίκευσης από την ΟΤΔ Δίκτυο Συνεργασίας Δήμων ΠΕ Νήσων Αττικής, οι οποίες θα κριθούν στη διαδικασία διαβούλευσης.

Κατηγορία 1: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1.1 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.	έως 400.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	Ιδρύσεις, εκσυγχρονισμοί, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα	Η υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών. Ποσοστό ενίσχυσης: 65% για την περιοχή παρέμβασης εκτός των Κυθήρων – Αντικυθήρων που είναι έως 80% (Μικρά Νησιά Αιγαίου).

Η περιοχή έχει έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα στη Σαλαμίνα, στην Τροιζηνία – Μέθανα, στην Αίγινα και στα Κύθηρα, με ελαιοκομικά, κτηνοτροφικά, αμπελουργικά, μελισσοκομικά προϊόντα, εσπεριδοειδή και φιστίκι όπου προτείνεται να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα. Από τα παραπάνω τα προϊόντα ΠΟΠ δίνουν προστιθέμενη αξία στην περιοχή του Δικτύου Νήσων Αττικής.

1.2 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.	έως 300.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	Ιδρύσεις, εκσυγχρονισμοί, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα	Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών. Ποσοστό ενίσχυσης: βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Δυναμικός τομέας για την περιοχή παρέμβασης, όπου προτείνονται ιδρύσεις ή και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων.

1.3 Ενίσχυση μονάδων του δασοκομικού τομέα

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
------------	-----	--------------------	-----------------------------

Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.	έως 300.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	Ιδρύσεις, εκσυγχρονισμοί, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής προϊόντων από δασοκομικά προϊόντα.	Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών Ποσοστό ενίσχυσης: δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).
--	---	---	--

Τομέας με μικρή δυναμική. Προτείνεται μικρή χρηματοδοτική βαρύτητα δεδομένου ότι δεν έχει καταγραφεί μέχρι σήμερα σχετικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

1.4 Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.	έως 300.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	Ιδρύσεις, εκσυγχρονισμοί, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση.	Επιλέξιμες είναι οι μόνο οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Ποσοστό ενίσχυσης: βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Η επιχειρηματικότητα του τομέα έχει κυριαρχία σε όλη την περιοχή παρέμβασης.

1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.	έως 300.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	Ιδρύσεις, εκσυγχρονισμοί, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου όπως καταλύματα, ξενοδοχεία, εστιατόρια, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, λοιπές επιχειρήσεις στον τομέα του τουρισμού.	Επιλέξιμες είναι μόνο οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Ιδρύσεις που αφορούν στην εξυπηρέτηση διανυκτέρευσης επισκεπτών (καταλύματα, ξενοδοχεία κλπ) είναι επιλέξιμες μόνο στις ορεινές περιοχές και στα νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.500 κατοίκων – Αγκίστρι, Ύδρα. Κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Ποσοστό ενίσχυσης: βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Βασικός οικονομικός τομέας ανάπτυξης, σε όλη την περιοχή παρέμβασης, που συμβάλλει στην αειφορία. Προτείνεται μεγάλη βαρύτητα σε συνδυαστικές δράσεις που εξασφαλίζουν εκσυγχρονισμούς επιχειρήσεων αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες, έξυπνες πρακτικές επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, αξιοποίησης της τοπικής γαστρονομίας κ.ο.κ.

1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ	έως 300.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	Ίδρυση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων υπηρεσιών όπως παιδότοποι και γηροκομεία.	Επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές καθώς και επιχειρήσεις παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Ποσοστό ενίσχυσης: καθορίζεται ανά του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Δυναμικός τομέας για την περιοχή παρέμβασης, όπου προτείνονται ιδρύσεις ή και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων.

1.7 Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ	έως 300.000€ και ως 40.000€ για τις άυλες πράξεις	ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με την εγκατάσταση συστημάτων εναλλακτικών μορφών ενέργειας και συστημάτων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας.	Ποσοστό ενίσχυσης: έως το 65% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Στόχος που προτείνεται να αποτελέσει δράση σε συνδυασμό με εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων.

Κατηγορία 2: Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού

2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον πρωτογενή τομέα			
2.2 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον δευτερογενή τομέα			
2.3 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον τριτογενή τομέα			
Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.	Έως 20.000€	Κατάρτιση / Επιμόρφωση ομάδων του τοπικού πληθυσμού σε αντικείμενα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με την στρατηγική του τοπικού προγράμματος. Επιλέξιμη είναι και η επιμόρφωση του γενικού πληθυσμού σε θέματα βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Ειδικότερα, για την υπο-παρέμβαση 2.1, το αντικείμενο της εκπαίδευσης δεν πρέπει να ταυτίζεται με το αντικείμενο εκπαίδευσης των οριζόντιων παρεμβάσεων του ΣΣ της ΚΑΠ	Ποσοστό ενίσχυσης: ως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 ή του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.

Η διαρκής επιμόρφωση και αναβάθμιση δεξιοτήτων, η κοινωνική υποστήριξη, η εκμάθηση αντικειμένων νέων τεχνολογιών και μεθόδων που συμβάλλουν στην ενεργοποίηση δράσεων κυκλικής οικονομίας, αξιοποίησης ΤΠΕ, κοινωνικής ένταξης, και γενικότερα ενεργειών που υποστηρίζουν την αειφορία στην περιοχή, αποτελούν δυναμικό τομέα και προτείνονται δράσεις στις κατηγορίες επιμόρφωσης του τοπικού πληθυσμού.

Κατηγορία 3: Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού

3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.)			
Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση άυλων πράξεων	Επιλέξιμες είναι οι πράξεις βασικών υπηρεσιών όπως παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα και χώροι πολυδραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.	Ποσοστό ενίσχυσης: έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Οι βασικές υπηρεσίες, που συμβάλλουν στη συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή παρέμβασης, εξασφαλίζεται μέσα από συλλογικές διαδικασίες που προέρχονται είτε από την αυτοδιοίκηση, είτε από τους τοπικούς συλλογικούς φορείς. Προτείνεται να

δοθεί βαρύτητα που επιμερίζεται στην περιοχή παρέμβασης, σύμφωνα με ανάγκες που καλύπτουν βασικές υπηρεσίες κατά προτεραιότητα σε τομείς.

3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση αύλων πράξεων	Επιλέξιμες είναι οι πράξεις κοινωνικού χαρακτήρα που συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού και την ενσωμάτωση προσφύγων και μεταναστών. Ειδικότερα για την υπο-παρέμβαση απαιτείται η εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας των πράξεων με τις αντίστοιχες δράσεις του ΕΚΤ και του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.	Ποσοστό ενίσχυσης: έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Οι βασικές υπηρεσίες στην κατηγορία αυτή, αφορούν σε υποστήριξη και ενσωμάτωση των ομάδων που τείνουν σε αποκλεισμούς. Προτείνεται να δοθεί προτεραιότητα διαχείρισης όπως προκύψει από τη διαδικασία διαβούλευσης.

Κατηγορία 4: Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού

4.1 Έργα υποδομών μικρής κλίμακας

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση αύλων πράξεων	Πράξεις τοπικών υποδομών μικρής κλίμακας όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης εντός οικισμών και επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων για εγκατάσταση τοπικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού	Ποσοστό ενίσχυσης: έως 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλλουν στους στόχους της τοπικής στρατηγικής

Οι υποδομές μικρής κλίμακας σε υφιστάμενα δίκτυα για την πρόβλεψη ζημιών με τη χρήση έξυπνης τεχνολογίας, η ενεργειακή αναβάθμιση δικτύων ή και κτιριακών υποδομών στις οποίες εξασφαλίζεται η λειτουργία τους για την υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας, είναι παρεμβάσεις που πολλαπλά εξυπηρετούν τον τοπικό πληθυσμό, ενώ αξιοποιώντας τις έξυπνες τεχνικές, μπορούν να συμβάλλουν στην μείωση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή.

4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση αϋλων πράξεων	Υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας όπως σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών και ποδηλατικές διαδρομές.	Ποσοστό ενίσχυσης: έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στους στόχους της τοπικής στρατηγικής.

Οι παρεμβάσεις που αναδεικνύουν και διασυνδέουν το τουριστικό προϊόν, σε όλη την περιοχή παρέμβασης είναι σημαντικές και συμβάλλουν στην αειφορία. Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από δίκτυο μονοπατιών καθώς και από τα δίκτυα μονοπατιών πολιτισμού είτε σε κάθε νησί, αλλά και συνολικά για τα Νησιά της Αττικής, με ανεπτυγμένη δυναμική όπου μεγάλο πλήθος επισκεπτών αξιοποιεί αυτόν τον πόρο. Έχουν αναπτυχθεί περιπατητικές διαδρομές με πολλά ενδιαφέροντα σημεία και θέσεις εντός του δικτύου. Η χρήση της τεχνολογίας για την ανάδειξη του προϊόντος, η υποστήριξη για υλοποίηση μικρών παρεμβάσεων ανάδειξης, συμβάλλει στην επιμήκυνση της περιόδου και μπορεί να αποτελεί βασική προτεραιότητα δεδομένου ότι έμμεσα υποστηρίζονται και άλλες οικονομικές δραστηριότητες.

Κατηγορία 5: Διατήρηση & βελτίωση πολιτιστικών στοιχείων

5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	Έως 20.000€	Πράξεις που αφορούν σε διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων.	Ποσοστό ενίσχυσης: 75% δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013. Ειδικότερα, επιλέξιμες είναι οι εκδηλώσεις οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλλουν στην τοπική στρατηγική.

Σε όλη την περιοχή του Δικτύου Νήσων ξεχωρίζουν εκδηλώσεις που συνδέονται είτε με την παράδοση, με τη γαστρονομία, τον πολιτισμό, τη δυναμική της περιοχής που βασιζείται στο ναυτικό χαρακτήρα της, σε εκδηλώσεις πολιτιστικών, αθλητικών και άλλων φορέων ή και θεματικές εκδηλώσεις. Ζητούμενο είναι η ανάδειξη της ταυτότητας της νησιωτικής και μη περιοχής του Δικτύου Νήσων Αττικής.

5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση αϋλων πράξεων	Πράξεις που αφορούν αποκατάσταση, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών τοπικών στοιχείων της περιοχής.	Έως το 100% δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν της τοπικής στρατηγικής. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύψουν από τη SWOT ανάλυση.

Οι παρεμβάσεις που αναδεικνύουν και διασυνδέουν το τουριστικό προϊόν, σε όλη την περιοχή παρέμβασης είναι σημαντικές και συμβάλλουν στην αειφορία. Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από πλήθος στοιχείων πολιτισμού και περιβάλλοντος, τα οποία εμβληματικά δημιουργούν πόλους και δικτυώσεις, ικανές να στηρίξουν οικονομικές, κοινωνικές και άλλες δραστηριότητες. Η χρήση της τεχνολογίας αποτελεί σημαντικό μέσο για την ενίσχυση δραστηριοτήτων συμβάλλοντος στην επιμήκυνση της περιόδου και μπορεί να αποτελεί βασική προτεραιότητα δεδομένου ότι έμμεσα υποστηρίζονται και άλλες οικονομικές δραστηριότητες.

Κατηγορία 6: Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος

6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση αϋλων πράξεων	Υπηρεσίες και υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την αναβάθμιση και ανάδειξη φυσικών τοπίων όπως θέσεις θέας κλπ.	100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού και του Καν. (ΕΕ) 1407/2013

Οι βασικοί πόροι του φυσικού περιβάλλοντος διαχειρίζονται μέσα από τις αποφάσεις που συμβάλλουν στη διατήρησή τους και στην ανάδειξη αυτών ως μέσο στήριξης λοιπών δραστηριοτήτων.

Σε αυτές συγκαταλέγονται περιοχές όπως μικροί υδροβιότοποι, δασικές εκτάσεις και εκτάσεις που εμπίπτουν σε καθεστώς προστασίας είτε ως καταφύγια άγριας ζωής, είτε ως περιοχές ενταγμένες στο Δίκτυο NATURA 2000, είτε άλλες εκτάσεις στις οποίες εξασφαλίζεται προστασία της φύσης και του φυσικού περιβάλλοντος.

Παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην ανάδειξή τους, αποτελούν προτεραιότητα, αφού εξασφαλίζουν την αειφόρο προσέγγιση για τη διαχείριση των φυσικών πόρων.

6.2 Έργα πράσινων υποδομών “green infrastructure” για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δηmosίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.	Έως 400.000€ ή 20.000€ σε περίπτωση αϋλων πράξεων	Υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων από φυσικές καταστροφές όπως πλημμύρες και πυρκαγιές.	100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού και του Καν. (ΕΕ) 1407/2013

Κίνδυνοι από φυσικές καταστροφές στην περιοχή παρέμβασης αποτελούν οι διαβρώσεις είτε από τις πυρκαγιές είτε τις πλημμύρες, είτε από την υποβάθμιση του υδροφορέα κ.αλ. Θα δοθεί προτεραιότητα σε παρεμβάσεις που εξασφαλίζουν την αντιμετώπιση από τις φυσικές καταστροφές.

Κατηγορία 7: Δικτύωση και συνεργασία

7.1 Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικές επιχειρήσεις	Έως 40.000€ για ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση και λειτουργία του συνεργατικού σχήματος, καθώς και την προετοιμασία του σχεδίου δράσης.	Πράξεις συνεργασίας μεταξύ τοπικών επιχειρήσεων ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων με σκοπό τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και την ανάπτυξη και/ή εμπορία κοινών προϊόντων.	Δεν είναι επιλέξιμα σχήματα συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν και λοιποί φορείς πλην των τοπικών επιχειρήσεων. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 90%.

Οι δικτυώσεις και οι συνεργασίες είναι τρόπος διαχείρισης κρίσεων. Θα δοθεί βαρύτητα σε προτάσεις που θα προκύψουν από τη διαδικασία της διαβούλευσης.

7.2 Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Δημόσιοι και ιδιωτικοί τοπικοί φορείς	Έως 40.000€ για ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση και λειτουργία του συνεργατικού σχήματος, καθώς και την προετοιμασία του σχεδίου δράσης	Πράξεις συνεργασίας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών φορέων με σκοπό την διαμόρφωση και πραγματοποίηση δράσεων που αφορούν στην κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής καθώς και δράσεων με σκοπό την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων	Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

Οι δικτυώσεις και οι συνεργασίες είναι τρόπος διαχείρισης κρίσεων. Θα δοθεί βαρύτητα σε προτάσεις που θα προκύψουν από τη διαδικασία της διαβούλευσης.

7.3 Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
Τοπικοί ιδιωτικοί & δημόσιοι φορείς, εκπαιδευτικά ιδρύματα	Έως 40.000€ για ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση και λειτουργία του συνεργατικού σχήματος, καθώς και την προετοιμασία του σχεδίου δράσης.	Ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων προβλημάτων της περιοχής.	Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά σε περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων. Για την σύνταξη του σχεδίου δράσης θα πρέπει να έχει ακολουθηθεί η «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία, να προβλέπει δείκτες εκροών και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, και να έχει ολιστικό χαρακτήρα. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

Η εμπειρία του διακρατικού έργου των έξυπνων χωριών του Δικτύου Νήσων Αττικής και η τεχνογνωσία που έχει αναπτυχθεί αποτελούν προϋποθέσεις για τον εντοπισμό και την

διαχείριση ενός ή περισσότερων προβλημάτων που μπορεί να εξασφαλιστεί μέσα από τη συνδιαχείριση τοπικών φορέων.

Η πολιτική των έξυπνων χωριών «Smart Villages» αποτελεί μία νέα πολιτική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των αγροτικών περιοχών. Σκοπός της πολιτικής αυτής είναι η συσπείρωση των τοπικών φορέων για την από κοινού αντιμετώπιση διαχρονικών προβλημάτων μέσω δράσεων οι οποίες σχεδιάζονται με την «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία. Στο πλαίσιο αυτό επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος με τη συμμετοχή τοπικών ιδιωτικών φορέων, με τη δυνατότητα συμμετοχής και τοπικών δημόσιων φορέων, για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων προβλημάτων της περιοχής. Στα συνεργατικά σχήματα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, μπορεί να συμμετέχει και εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ΟΤΔ παρέχει πλην των άλλων συμβουλευτική υποστήριξη όμως δεν μπορεί να αποτελεί μέλος του συνεργατικού σχήματος. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά σε περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων. Για την σύνταξη του θα πρέπει να έχει ακολουθηθεί η «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία, να προβλέπει δείκτες εκροών και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, και να έχει ολιστικό χαρακτήρα.

Βασικό χαρακτηριστικό του θα πρέπει να είναι η κοινωνική ή / και η τεχνολογική καινοτομία και να προβλέπει δράσεις όπως δράσεις ευρυζωνικότητας, παραγωγής ή εξοικονόμησης ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, εξυπηρέτησης των νέων ή των ηλικιωμένων της περιοχής, την αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας και άρση της κοινωνικής απομόνωσης.

Κατηγορία 8: Διατοπική και Διακρατική συνεργασία

8.1 Σχέδια διατοπικής συνεργασίας

8.2 Σχέδια διακρατικής συνεργασίας

Δικαιούχοι	Π/Υ	Επιλέξιμες Πράξεις	Νομικό Πλαίσιο/ Περιορισμοί
ΟΤΔ		Σχέδια διατοπικής & διακρατικής συνεργασίας	100% των επιλέξιμων δαπανών δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115. Κάθε υποψήφια ΟΤΔ έχει την υποχρέωση να υποβάλει τουλάχιστον ένα έργο συνεργασίας με την υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας.

Η ΟΤΔ Δίκτυο Συνεργασίας Δήμων ΠΕ Νήσων Αττικής, υλοποιεί Σχέδια Διακρατικής και Διατοπικής Συνεργασίας, τα οποία συμβάλλουν στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας,

εμφύχωση των εμπλεκόμενων και δημιουργίας αντίληψης σε θέματα τα οποία σε άλλες περιοχές έχουν αντιμετωπιστεί.

Οι προτεραιότητες αφορούν σε θέματα γαστρονομίας, πολιτισμού και περιβάλλοντος με βάση τα δεδομένα της περιοχής παρέμβασης και τις τεχνολογίες που συμβάλλουν στην ανάδειξη και διαχείριση θεμάτων.

